

[Intro] Aasiantuntijat. Ajankohtaista asiaa Aasiasta.

[AJP] Tervetuloa Turun yliopiston Itä-Aasian tutkimus- ja koulutuskeskuksen podcast-sarjaan Aasiantuntijat. Tässä jaksossa tarkastelemme Suomen ja Etelä-Korean kaupallisia suhteita. Jakso on tuotettu Otto A. Malmin lahjoitusrahaston tuella, ja se liittyy vuonna 2023 Helsingissä järjestettyyn Suomi-Korea -symposiumiin, jonka teemana olivat Suomen ja Etelä-Korean 50-vuotiset diplomaattisuhteet.

Minä olen Ari-Joonas Pitkänen, Turun yliopiston Itä-Aasian tutkimus- ja koulutuskeskuksen väitöskirjatutkija. Vieraana tässä jaksossa meillä on Turun yliopiston talousmaantieteen erikoistutkija ja Markkinoinnin ja kansainvälisen liiketoiminnan laitoksen dosentti, Erja Kettunen-Matilainen. Erja on tutkinut laajasti Suomen ja Euroopan taloudellisia suhteita Aasian maihin, ja hän on myös Suomi-Korean Tasavalta-yhdistyksen puheenjohtaja. Parhaillaan hän johtaa Koneen Säätiön rahoittamaa poikkitieteellistä projektia, joka tarkastelee palmuöljyn käyttöön liittyviä kysymyksiä Euroopan unionin ja Indonesian välillä.

Tervetuloa Aasiantuntijat-podcastiin, Erja.

[EKM] Kiitos paljon ja hei kaikille.

[AJP] No niin, kuten tuossa johdannossa mainitsin, niin sinä olet tosiaan tutkinut Suomen ja Euroopan unionin taloudellisia suhteita Aasiaan varsin laajalti, mutta tietysti tämän jakson aiheen kannalta mielenkiintoista on tämä, että olet myös tällaisen Suomi-Korean Tasavalta-yhdistyksen puheenjohtaja, ja Korean tasavaltahan on tosiaan tämä Etelä-Korea viralliselta nimeltään. Niin ajattelen, että jos lähdetään liikkeelle, ennen kuin mennään ihan tähän Suomen ja Euroopan unionin varsinaisiin taloudellisiin kaupallisiin suhteisiin Etelä-Korean kanssa, niin jos lähdetäisiin liikkeelle tästä yhdistyksestä, että minkälaisesta yhdistyksestä on oikeastaan kyse ja millaista toimintaa se harjoittaa?

[EKM] Kyseessä on siis ystävyysyhdistys. Erikseen on olemassa sitten kauppayhdistys myös, mutta tämä on ystävyysyhdistys, ja sen tarkoituksena on ylläpitää näiden maiden välisiä ja maiden kansalaisten välisiä hyviä ja ystävällisiä suhteita, ja pyritään edistämään tätä ystävyystoimintaa ja kulttuurivaihtoa ja sitten erilaisia kulttuuri- ja talouselämän asioita, ja sitten tuntemusta näiden maiden yhteiskunnista ja kulttuureista ja valtiosta ja taloudesta.

Tämä yhdistys on perustettu vuonna 1981, ja jäseniä on runsaat sata. Yhdistyksen kotipaikka on Helsinki. Yhdistys järjestää erilaisia tapahtumia, seminaareja, esitelmätilaisuuksia, mutta myös ihan vapaamuotoisia kokoontumisia ja vierailuja, esimerkiksi museoihin tai muihin mielenkiintoisiin paikkoihin aina vaihtuvien teemojen puitteissa. Näissä tapahtumissa jäsenet saavat sitten aina mahdollisuuden tavata muita korealaisesta kulttuurista ja vaikka kielestä tai maasta kiinnostuneita henkilöitä ja myös sitten Suomessa asuvia ja vierailevia korealaisia.

Lisäksi vuosittain pelataan Korea Golf, ja tämä on sellainen tapahtuma, joka on ollut joka vuosi siitä vuodesta 1981 lähtien järjestettynä. Näistä kaikista tapahtumista ilmoitetaan yhdistyksen kotisivuilla ja sitten jäsenille lähetetään säännöllisesti sähköpostikirjeitä. Yhdistyksellä on myös Facebook-sivut. Tosiaan, viime vuonna oli tämä isompi tapahtuma, että järjestettiin yhdessä Turun yliopiston kanssa Suomen ja Etelä-Korean diplomaattisuhteiden juhluvuoden symposio Helsingissä.

[AJP] Okei, kuulosti mielenkiintoiselta ja paljon erilaista toimintaa. Siis tällainen Korea Golf - tapahtuma kuuluu myös tämän yhdistyksen toimintaan. Tuli mieleen, että onko jokin erityinen syy sille, että nimenomaan golf, onko golf iso juttu Etelä-Koreassa?

[EKM] Se on aika iso juttu Etelä-Koreassa, ja esimerkiksi Etelä-Korean suurlähetystössä Helsingissä, niin kuin suurlähettiläät lähes kaikki on olleet golfareita. Ja myös muuta henkilökuntaa sieltä lähetystöstä, ja tuntuu, että korealaisia ja sitten suomalaisia, erityisesti liike-elämässä olevia ihmisiä, on yhdistänyt tämä golfin peluu. Ja se on ollut yksi sellainen tapahtuma, missä on ollut sitten aina mukava nimenomaan saada ihmisiä yhteen joka kesä.

[AJP] Okei, mielenkiintoista. Se on hieno esimerkki tällaisesta urheilu-/vapaa-ajan vietto - tyylisestä yhteydestä eri maiden kulttuurien välillä. Mutta, jos mennään sitten ihan tähän varsinaiseen, Suomen ja Etelä-Korean välisiin kaupallisiin suhteisiin. Suomi tosiaan on tietysti Euroopan unionin jäsen ja Euroopan unionilla on sitten tietysti suuri merkitys Suomen suhteisiin muualle maailmaan, niin jos lähdetään liikkeelle tästä EU:n tasolta, niin kuinka tärkeä kauppakumppani Etelä-Korea noin yleensä ottaen on Euroopan unionille?

[EKM] Euroopan unionihan on itsessään todella suuri ulkomaankaupan toimija, kun lasketaan siis kaikki EU-maat yhteensä. Se on niin kuin Yhdysvaltain ja Kiinan kanssa siellä kolmen kärjessä, niin siinä mielessä tietysti Etelä-Korean suhteellinen osuus tästä EU-alueen kokonaisulkomaankaupasta on melko pieni kuitenkin. Se on noin prosentin luokkaa. Tästä huolimatta Etelä-Korea on ollut EU:lle viime vuosina noin yhdeksänneksi suurin kauppakumppani, eli kyllähän se siinä mielessä on suuri. Mutta sitten kun ajatellaan suhteellisesti tätä merkitystä molemmille osapuolille, niin toki sitten taas Etelä-Korean näkökulmasta EU on huomattavasti tärkeämpi ja suurempi kauppakumppani siinä Etelä-Korean kokonaiskaupassa.

[AJP] Aivan. Onko tässä ollut merkittävää kehitystä johonkin suuntaan, että onko esimerkiksi Etelä-Korean merkitys EU:lle kasvanut viime aikoina?

[EKM] Se on oikeastaan niin, että siinä on ollut vähän sellaista aaltoliikettä, että joskus kymmeniä vuosia sitten se oli ikään kuin vähän korkeampi, tai se merkitys oli suurempi, mutta sitten kun esimerkiksi Kiinan talous kasvoi ja Kiinan ulkomaankauppa kasvoi voimakkaasti, ja siitä tuli yksi maailman suurimmista kauppakumppaneista, niin sitten muiden Aasian maiden suhteellinen merkitys väheni EU:n näkökulmasta. Sitten EU:han heräsi tähän tilanteeseen, että ylipäättään EU:n kauppa Tyynenmeren Aasian maiden kanssa oli laskusuunnassa, ja EU:han sitten lähti panostaa 2000-luvun ensimmäisellä vuosikymmenellä nimenomaan siihen, että kauppaa Aasian maiden kanssa haluttiin kehittää ja sitä haluttiin edistää. Siinä on ollut kyllä sitten vaikutuksia, ja tätä on sitten tehty muun muassa vapaakauppasopimusten puitteissa, tätä kaupan edistämistä, ja tästä varmaan keskustellaan sitten kohta.

[AJP] Aivan, aivan, se onkin tässä oikeastaan seuraavana aiheena tämä vapaakauppasopimus, mutta tuossa tosiaan tuli mielenkiintoinen pointti esille, että tämä Kiinan merkitys maailmankaupassa on ollut niin suuri tai muodostunut niin suureksi, että se on sitten vähän niin kuin vienyt sitä alaa muilta Aasian mailta ilmeisesti ihan yleisesti, että ei pelkästään Korean osalta. Ylipäänsä Kiinasta on tullut niin merkittävä peluri Aasiassa.

[EKM] Kyllä, juuri näin. Tilanne on kuitenkin edelleen aika lailla sama, että Kiinan talouskasvu oli niin voimakasta, että ulkomaisten yritysten siirtyminen Kiinaan oli niin nopeaa 2000-luvun alkupuolella, ja se Kiinan kaupan kasvuhan oli osittain tietenkin myös siellä Kiinassa toimivien ulkomaisten yritysten omaa vientiä ja tuontia, siis Kiinasta ulos ja Kiinaan sisään. Sehän näkyy tietysti Kiinan kauppatilastoissa, eli se, että Kiina liittyi niin tiivistä näihin kansainvälisiin investointiin ja kauppatilastoihin, niin näkyi sitten koko sen Aasian alueen niin kuin tavallaan eri maiden suhteellisessa merkityksessä. Kävi todella näin, että sellaiset aiemmin perinteisesti tärkeät kauppakumppanit, kuten vaikka Japani, niin sen suhteellinen merkitys väheni.

[AJP] Aivan, aivan, muistan itse ja varmaan monet muistavat myös, kuinka suuri ja merkittävä tekijä Japani oli vielä esimerkiksi 80-luvulla, ja kuinka puhuttiin silloin siitä, että Japani tulee ja valtaa maailmankaupan ja länsimaiden markkinat, mutta tilanne on nyt sitten 90-luvulla ja uuden vuosituhaten myötä sitten ilmeisesti muuttunut aika paljon.

[EKM] Kyllä, juuri näin. Nythän toki tilanne voi taas olla sitten kehittymässä vähän toiseen suuntaan.

[AJP] Aivan, aivan, nyt kun tuota länsimaiden ja Kiinan suhteet on menossa vähän eri suuntaan kuin mitä tässä 2000-luvulla tähän asti. Mutta mennään sitten tuohon, minkä mainitsitkin, eli tähän EU:n ja Etelä-Korean hiljattain sopimaan uuteen vapaakauppasopimukseen, eli minkälaisesta sopimuksesta tässä oikeastaan on kyse?

[EKM] Vapaakauppasopimuksethan ovat valtioiden välisiä sopimuksia, joilla poistetaan ulkomaankaupan esteitä, eli pääasiassa alennetaan tullimaksuja ja vähennetään muita, erityisesti tuonnin rajoituksia näiden maiden välisestä kaupasta. Tyypillisesti valtiot neuvottelevat pitkään, vuosia, sopimuksen yksityiskohdista, ja sopimukset ovat usein pitkiä, esimerkiksi kaikki EU:n vapaakauppasopimukset ovat noin tuhat sivua pitkiä ja hyvin yksityiskohtaisia. EU on sikäli erilainen toimija, että se neuvottelee yhtenä yhteisönä kaikki vapaakauppasopimukset. Eli EU-maat on antaneet mandaatin Euroopan komissiolle neuvotella vapaakauppasopimukset, ja EU kutsuu sitten näitä vapaakauppasopimuksiaan kauppakumppaneiden kanssa bilateraalisiksi. Eli siinä ajatellaan, että EU on yksi toimija, ikään kuin se valtio, jonka kanssa sitten tuo vapaakauppasopimus solmitaan.

Korean kohdalla nämä neuvottelut aloitettiin vuonna 2007, ja se liittyi juuri siihen aikaan, jolloin EU oli herännyt tähän Aasian tärkeyteen ja merkitykseen ylipäätään maailmankaupassa. Ja tätä sopimusta alettiin alustavasti, eli osittain noudattaa 2011, ja lopullisesti se tuli voimaan 2016. Se on ollut tosiaan jo niinkin monta vuotta voimassa. Mutta se oli siinä mielessä erityinen, että Etelä-Korean kanssa solmittu sopimus oli EU:lle ensimmäinen Aasian maan kanssa solmittu vapaakauppasopimus ja oli tulosta tästä EU:n silloisesta politiikasta avata näitä kauppasuhteita Aasian suuntaan. Lisäksi tämä sopimus oli EU:lle ensimmäinen niin sanottu uuden sukupolven sopimus, joka on laajempi kuin niin sanotut perinteiset sopimukset, jotka olivat käsitelleet lähinnä tullien alennuksia. Näihin uusiin sopimuksiin on sisällytetty monia muitakin kauppaa edistäviä tekijöitä. Esimerkiksi tämä EU-Etelä-Korean kanssa sopima vapaakauppasopimus sisälsi kestävästä kehitystä koskevia tavoitteita ja lausekkeita. Kestävällä kehityksellä tässä tarkoitetaan tietenkin ympäristön ja työvoiman suojelua. Tässä sopimuksessa sovittiin siitä, että keskinäinen kauppa edistää ympäristön ja työvoiman suojelua eri tavoin, että se esimerkiksi noudattaa kansainvälisen työjärjestön ILO:n sopimuksia

työntekijöiden oikeuksista. Tämän Korea-sopimuksen jälkeen, nimenomaan tämä EU-Korea-vapaakauppasopimus, on sittemmin ollut mallina Euroopan unionin myöhemmille vapaakauppasopimuksille esimerkiksi Singaporen, Vietnamin ja Japanin kanssa. Näihin kaikkiin on nyt sitten sisällytetty näitä kestävästä kehitystä koskevia tavoitteita, ja muutenkin ne ovat huomattavasti laajempia kuin ne niin sanotut perinteiset vapaakauppasopimukset.

[AJP] Okei, mielenkiintoista, eli tässä tosiaan ei ole pelkästään kyse EU:n ja Etelä-Korean välisen suhteen kehittymisestä, vaan myös tällä tavalla sitten perättiin tällaisia uudentyyppisiä sopimuksia Aasiaan myös laajemmin. Tällainen vähän niin kuin tienraivaajatyypinen sopimus kuulostaa mielenkiintoiselta. Millä käytännön tavoilla sitten tämä vapaakauppasopimus on helpottanut EU:n ja Etelä-Korean välistä kauppaa?

[EKM] Tullimaksuja on ensinnäkin alennettu todella paljon, eli ihan sen mukaan, mitä siinä sopimuksessa sovittiin. Esimerkiksi, kun puhutaan maataloustuotteiden tai ruokatuotteiden ulkomaankaupasta, niin maataloustuotteiden tuonnista Koreasta Euroopan unioniin oli aikaisemmin peritty keskimäärin 15 prosenttia tullia. Eri tuotteiden välillä on huomattavia eroja, että jonkun tietyn tuotteen tulli on ollut vaikka 30 prosenttia ja jonkun toisen tuotteen tulli 5 prosenttia, mutta että tässä puhutaan keskimääräisistä, kun lasketaan keskiarvoja. Se on ollut tosiaan 15 prosentin tasolla, siis kun maataloustuotteet on tuotu Koreasta EU:hun. Sittemmin nämä tullit ovat laskeneet lähes nollaan keskimäärin. Sitten vastaavasti taas Korean puolella oli ollut vielä korkeammat tullit. Eli Korea oli perinyt EU:n alueelta tuoduista maataloustuotteista aiemmin keskimäärin yli 50 prosentin tullin, ja se on sittemmin laskenut noin 20 prosenttiin.

[AJP] Okei. Mielenkiintoista tuo, että tosiaan tuntuu, että todellakin tuntuva vähennys, jos viidestäkymmenestä laskee 20 prosenttiin.

[EKM] Kyllä, ja nämä tällaiset korkeat tullit ovat perinteisesti, ja oikeastaan joka maan kohdallahan ne koskee nimenomaan sitä maataloustuotteita ja ruokatuotantoa, koska ne ovat tällaisia aloja, että jokainen maa haluaa ikään kuin omaa huoltovarmuuttaan turvata. Ja sitten myös sitä omaa ruoantuotantoa ja omaa maataloustuotantoa. Mutta sitten kun katsotaan teollisuustuotteita, niin niiden tullit maailmankaupassahan on laskeneet jo vuosikymmeniä sitten. Ne on ollut alhaisia jo esimerkiksi EU:n ja Korean välillä jo aiemmin. Ne oli ollut siellä 4-6 prosentin paikkeilla, mutta nyt ne ovat nolla.

[AJP] Okei. Tässä nyt tuli mainittua nimenomaan maatalous- ja teollisuustuotteet, niin minkälaisia teemoja tai osa-alueita yleensä ottaen tämä vapaakauppasopimus painottaa? Ovatko ne nimenomaan maataloutta, teollisuutta, vai onko siellä tiettyjä osa-alueita näiden sisällä, jotka erityisesti korostuvat?

[EKM] Joo, enimmäkseen tämä sopimus painottaa tietysti näitä tullien alennuksia. Se on se iso neuvoteltu asia. Mutta silloin kun näitä neuvotteluja käytiin EU:n ja Etelä-Korean välillä, niin yksi iso tavoite EU:lla oli pyrkiä vähentämään muita kaupan esteitä siellä Korean päässä. Nämä ovat niitä, mitä englanniksi sanotaan non-tariff barriers, NTB. Ja tällaisia muita kaupan esteitä ovat esimerkiksi vaikka tuotestandardit, jotka ovat olleet Koreassa hyvin hankalia ulkomaisille vientiyrityksille. Se on tarkoittanut sitä, että Koreassa, niin kuin esimerkiksi myös

Japanissa, on paljon heidän omia kansallisia tuotestandardeja, eli ne eivät välttämättä noudata kansainvälisiä ISO-standardeja, niin kuin tyypillisesti EU-maiden tuotteet. Tämä on tarkoittanut sitä, että tämä eurooppalainen viejäyrittäjä, kun se haluaa viedä tuotteita Koreaan, on joutunut niin sanotusti tuplatestaamaan vielä siellä Korean päässä, jotta se vientituote täyttäisi ne paikalliset standardit. Tämä on ollut tosi kallista, aikaa vievää ja vaikeaa ulkomaisille yrityksille. Yksi iso EU:n pyrkimys oli nimenomaan saada yhtenäistettyä näitä standardiasioita ja vähennettyä sitä yrityksiltä vaadittua tuplatestaamista. Tämän tyyppisiä asioita neuvoteltiin tosi pitkään ja paljon, ja ne olivat aika vaikeita kysymyksiä. Niitä saatiin siihen sopimukseen kyllä sovittua, mutta miten se tilanne on käytännössä edennyt, niin vaikutti, että vielä tuossa muutama vuosi sen sopimuksen voimaantulon jälkeen, että vielä tässä 2020 vuoden tienoilla ulkomaiset ja erityisesti eurooppalaiset yritykset edelleen kokivat vaikeuksia näiden standardien kanssa siellä Korean päässä.

[AJP] Okei, eli haasteita vielä senkin jälkeen on kuitenkin riittänyt, vaikka ilmeisesti kauppaa on kuitenkin huomattavasti sujuvoitettu tämän sopimuksen kautta. Miten sitten muuten nämä sopimuksen vaikutukset sen voimaantulon jälkeen, että onko se sitten kasvattanut ja helpottanut EU:n ja Korean välistä kauppaa merkittäväällä tavalla?

[EKM] On ilman muuta. Ihan se jo, että ne tullit ovat alentuneet niin paljon, niin sillä on ollut iso merkitys. Eli siis kaupan käynti ja siis ihan se kaupan arvo on kasvanut huomattavasti. Nyt viimeisen kymmenen vuoden aikana noin 50 prosenttia on EU:n ja Etelä-Korean välinen kaupan arvo kasvanut, eli sillä on ollut huomattava merkitys.

[AJP] Okei. Jos siirrytään sitten tästä EU:n tasolta nyt Suomen ja Etelä-Korean kauppasuhteeseen nimenomaan. Tässä itse asiassa, jos palaan vähän tuohon, mitä mainitsit aikaisemmin tästä, että tosiaan ilmeisesti siis Suomi itse ei solmi vapaakauppasopimuksia, vaan EU on se taho, joka kollektiivisesti edustaa kaikkia EU-maita, kun vapaakauppasopimuksia solmitaan. Oliko näin?

[EKM] Joo, nimenomaan näin. Eli sitten toki jokainen EU:n jäsenmaa vie ikään kuin sinne EU-instituutioiden tasolle niitä omia tavoitteitaan. EU:han on kaiken kaikkiaan iso instituutio, ja siellä on monimutkaiset järjestelmät ja päätöksenteko. Mutta siinä haetaan kuitenkin eri jäsenmaiden ja myös eri toimialojen tavoitteiden yhtenäistämistä, kun viedään yhteen niitä EU-yhteisiä tavoitteita ulkomaankaupassa. Mutta se on juuri näin, että jäsenmaat ovat antaneet mandaatin EU-komissiolle sitten lopulta neuvotella ne vapaakauppasopimukset. Siellä on valtava organisaatio sitten taustalla, virkamieskuntaa ja muuta, selvittämässä ja keräämässä tietoa ja neuvottelemassa monella eri tasolla näistä asioista.

[AJP] Aivan, aivan. Tämä on tärkeä asia huomioida tässä, että kun mietitään, mikä on Suomen vastuulla ja mikä on EU:n vastuulla, ja miten tämä dynamiikka toimii Euroopan unionin ja jäsenmaiden välillä. On mielenkiintoista nimenomaan tämä, että tässä suhteessa ainakin EU:lla vaikuttaa olevan aika vahva mandaatti edustaa koko unionia, kun siitä usein tunnutaan vähän taittavan peistä, että mikä on jäsenmaiden omassa päätäntövallassa ja mikä unionilla. Tässä ulkomaankaupassa ainakin ilmeisesti ollaan saatu yhteisiä linjoja sitten ihan hyvin sorvattua.

[EKM] Kyllä.

[AJP] Miten sitten Suomen ja Etelä-Korean suhteet, jos ihan mietitään yleisellä tasolla, millaiset suhteet Suomella ja Etelä-Korealla on?

[EKM] Mailla on siis erinomaiset kahdenväliset suhteet, ja todellakin viime vuonna vietettiin diplomaattisuhteiden solmimisen 50-vuotisjuhlavuotta. Se, mitä aina kerrotaan, on, että Suomen maakuva Etelä-Koreassa on todella positiivinen. Tämä liittyy siihen, että ylipäättään kaikkien pohjoismaiden maakuva on todella positiivinen tällä hetkellä Etelä-Koreassa. Samahan koskee vähän Japania. Eli Pohjoismaat, "Nordics", on vähän sellainen muotikin ja tavallaan se elämäntapa ja se mielikuva tästä pohjoismaisesta elämäntavasta ja yhteiskunnista ja näin poispäin, niin se on sellainen vähän niin kuin ihailtu asia Etelä-Koreassa tällä hetkellä. Tätä kerrotaan esimerkiksi Suomen suurlähetystöstä Soulista aina, että näin on, ja Suomella on sinänsä mahtava tilaisuus sitten tarttua tähän tilanteeseen, että se maakuva on niin positiivinen ja on paljon mielenkiintoa.

[AJP] Okei, kiinnostavaa. Tämä kuulostaa hyvin samalta mitä itse olen oman tutkimuksen ja huomionkohteiden pohjalta havainnoinut myös esimerkiksi Kiinan ja Taiwanin osalta, että Suomella on varsin positiivinen maakuva ilmeisesti ihan koko Itä-Aasiassa, mikä juuri liittyy tähän pohjoismaiseen elämäntyyliin ja muotiin ja designiin ja kaikkeen tällaiseen, että vaikuttaa tosiaan sitten siltä, että se on ihan kokonaisvaltaisesti Itä-Aasiassa näin. Mutta entä sitten kauppasuhteiden tasolla? Minkälaiset on Suomen ja Etelä-Korean väliset kauppasuhteet?

[EKM] Kauppasuhteet ovat hyvät. Kauppa on kasvanut tasaisesti, esimerkiksi viimeisten 20 vuoden ajan Suomen vienti Koreaan on lähes kolminkertaistunut. Tuonti on kaksinkertaistunut. Suomen näkökulmasta Etelä-Korea on kolmanneksi suurin aasialainen kauppakumppani. Eli kauppasuhteet ovat hyvällä mallilla ja positiivisesti kehittyneet.

[AJP] Okei. Eli kokonaisvaltaisesti vaikuttaa siltä, että Suomella ja Etelä-Korealla on varsin mutkattomat suhteet. Jos Etelä-Korea on kolmanneksi suurin kauppakumppani Aasiassa, niin onko sitten siinä edellä Kiina ja Japani?

[EKM] Kyllä.

[AJP] Aivan. Jos mietitään sitten tätä, että millä tuotteilla tai palveluilla sitä kauppaa käydään, niin millaisia asioita Suomi vie Etelä-Koreaan ja millaisia asioita Suomi tuo?

[EKM] Suomesta viedään perinteisesti ja edelleenkin tyypillisesti teollisuuden koneita ja laitteita, eli se on niin sanottua business-to-business -kauppaa. Suomalaiset yritykset vievät Suomesta koneita Suomesta Koreaan sähkökoneita, sähkölaitteita, muita teollisuuden koneita ja mekaanisia laitteita, sellua ja erilaisia puutuotteita. Myös nyt ihan viime vuosina nikkelin vienti on kasvanut nopeasti, ja sitäkin käytetään Korean akkuteollisuudessa raaka-aineena. Sitten toinen, mikä jo tuossa tulikin esiin, on ruokatuotteiden vienti. Se on perinteisesti todella

pientä vielä, mutta se kasvu on ollut nopeaa. Ja Suomihan on panostanut ruokatuotteiden vientiin nimenomaan Aasiaan nyt tässä viime vuosina.

Sitten taas, mitä Suomeen tuodaan Koreasta, on pitkälti samoja. Samoja teollisuuden sähkökoneita ja -laitteita, muita koneita. Mutta sitten tietenkin ajoneuvoja, eli korealaisia autoja tuodaan Suomeen. Ja lisäksi esimerkiksi farmasiateollisuuden tuotteita.

[AJP] Okei. Tuosta tulikin mieleen, että olisin kysynyt, että varmaan ne autot ovat iso juttu, mitä Koreasta tuodaan. Itsekin sen nyt huomaa ihan kaupunkikuvassa, että on korealaisia automerkkejä. Ne alkoivat joskus ilmeisesti 2000-luvulla lisääntymään. Muistan, että silloin vielä omassa nuoruudessa 90-luvulla hirveästi korealaisia autoja ei näkynyt Suomessa. Mutta nyt on tällä vuosituhatluvalla alkanut näkymään Kiaa ja Hyundaita ja tällaisia merkkejä.

[EKM] Kyllä. Autotuonti tai autojen ulkomaankauppa on taas siinä mielessä kuluttajapuolen tuotteita. Se on sitä, minkä tavalliset ihmiset näkevät siinä ympäristössään, on se sitten korealaista ruokaa tai korealaisia autoja. Tavallaan ne tulevat näkyviin paljon selvemmin kaiken kaikkiaan ympäristössä. Sitten se taas, mitä tapahtuu yritysten välillä erilaisten teollisuuden välituotteiden tai varaosien tai muiden osien vientiä ja tuontia, se ei taas näy tavalliselle kuluttajalle samalla tavalla. Vaikka sellainen kauppa on ollut todella suurta ja on edelleen suurin osa tästä kaupasta.

[AJP] Aivan, mielenkiintoinen ja hyvä tuoda esiin nimenomaan tämä, että tietysti tässä tapauksessa on asioita, mitkä näkyvät meille tavallisille ihmisille, mutta sitten vaikkei niitä olisikaan, niin silti saattaisi olla niin, että kauppasuhteet ovat hyvinkin merkittäväällä tolalla sitten sellaisissa asioissa, mitkä eivät näy.

Noista mainitsit, että Suomi on viime aikoina pyrkinyt viemään tai kasvattamaan näiden ruokatuotteiden vientiä, ei pelkästään Etelä-Koreaan, mutta Aasian yleisemminkin. Onko jotain erityisesti, että minkälaisia ruokatuotteita Suomesta viedään?

[EKM] Suomesta pyritään, tavallaan ne sellaiset, mihin on panostettu nyt viime vuosina, että saataisiin lisättyä vientiä Itä-Aasian maihin, ovat muun muassa lihatuotteet, siipikarjatuotteet, sitten erilaiset marjatuotteet. Varsinkin näillä viimeisillä, siis tällainen luonnon marjat, niin niillä ne ovat osa sitä positiivista maakuvaa tavallaan, ja myös niitä sellaisia terveyspuolen tuotteita, joita pikkuhiljaa aletaan tuntemaan Itä-Aasian maissa jo enemmän. Tosiaan, niin kuin mainitsin, niin tämä on edelleen hyvinkin pientä, mutta se kasvu on ollut suht nopeaa.

Nyt täytyy tietysti todeta, että korona-aika vaikeutti maatalous- tai ruokatuotteiden vientiä ja tuontia. Eli kaikkeen ruokatuotteiden ulkomaankauppaan liittyvät erilaiset terveys- ja puhtaus-, niin sanotut fyto-sanitaariset määräykset, niin ne ovat tiukentuneet monissa maissa. Eli siinä oli tietysti tämä viruksen leviämisen pelko, ja ylipäätään ne kauppasuhteidenkin tuontirajoitukset ja muut vaikuttivat kovasti siihen, että ne on tiukentuneet myös osittain. Toisaalta sitten samaan aikaan nämä vapaakauppasopimukset ovat pyrkineet avaamaan tämän alan kauppaa. Eli se tilanne on vähän elänyt tässä koko ajan, mutta tällä hetkellä näyttää siltä, että tällainen ruokatuotteiden kauppa puolin ja toisin saattaisi kasvaa.

[AJP] Okei, korona tietysti sekoittaa pakkaa tässä tavalla ja toisella. Ehkäpä tässä nyt sitten ollaan pikkuhiljaa pääsemässä siitä eroon ja tilanne palautumassa normaaliin.

Tuo, minkä mainitsit marjoista ja siitä, että marjat ovat tavallaan terveellisiä ja vähän osa tätä pohjoismaista hyvinvointia ja elämäntyyliä. Tuo on myös sellainen, minkä itse tunnistan siitä, kun olen Aasiassa käynyt. Esimerkiksi aasialaiset, jotka Suomeen tulevat Itä-Aasian maista, niin hyvin usein he puhuvat siitä, että kun Finnairin koneissa saa mustikkamehua. Se on tosi iso juttu ilmeisesti tämä mustikkamehu ja vähän niin kuin sellainen eksoottinen juttu heille, että ilmeisesti suomalainen mustikka ja marjat nimenomaan tuntuvat olevan nyt kovaa huutoa. Ehkä siinä on sitten tilaa kasvulle myös Etelä-Korean suhteen.

[EKM] Kyllä, olen huomannut ihan saman. Sillä on valtavan positiivinen mielikuva juuri tällä mustikalla, ja se on ollut Finnairilta kyllä hyvä veto ottaa siihen tarjoiluun se mustikkamehu.

[AJP] Se on fiksusti tuotu esille ja näyttää menevän kaupaksi. Miten sitten tämä EU:n ja Korean välille solmittu vapaakauppasopimus, niin miten se on vaikuttanut nyt sitten Suomen ja Etelä-Korean kauppasuhteeseen?

[EKM] Se on vaikuttanut samalla tavalla oikeastaan kuin ylipäätään koko EU:n kauppasuhteeseen Etelä-Korean kanssa, eli se vaikutus on ollut positiivinen. Toki kun valtaosa tästä Suomen viennistä Etelä-Koreaan on ollut perinteisesti näitä teollisuuden välituotteita, koneita ja laitteita, niin niiden tullit ovat kyllä olleet suhteellisen matalat jo aiemminkin. Siinä mielessä se tilanne on toki helpottunut edelleen, kun ne tullit on poistettu lähes kokonaan. Kun meidän tapauksessa juuri tämä maataloustuotteiden kauppa ei ole ollut niin isossa osassa tässä meidän Suomen ja Etelä-Korean välisessä kaupassa, niin voisin kuvitella, että suhteellisesti se merkitys on voinut olla suurempi sitten sellaisilla EU-mailla, joilla on esimerkiksi merkittävää ruoka- tai vaikka viinituotteiden kauppaa. Esimerkiksi eurooppalaiset viinit tai eurooppalaiset juustot tai vastaavat tuotteet, niillähän on kysyntää Etelä-Koreassa ja niiden kauppa on varmaan helpottunut huomattavasti.

[AJP] Aivan. Suomesta ei oikein taideta viiniä tuottaa tai viedä oikein minnekään. Suomi ei taida olla ilmastoltaan sellainen maa, ainakaan vielä, missä viinituotanto toimisi.

Jos sitten tavallaan siirrytään tähän, että kun tuossa mainittiinkin, aikaisemmin tämä Kiina, että miten Kiina on tullut tai tuli tässä 2000-luvulla merkittäväksi tekijäksi länsimaiden ja Aasian välisessä kaupassa ja on vallannut aika paljonkin alaa sitten näiltä muilta Aasian mailta. Viime aikoina, nyt ihan viime vuosina on sitten kuitenkin alettu puhumaan aika paljon länsimaiden ja EU:n ja Kiinan välisissä suhteissa siitä, että tässä Kiina-kaupassa on muodostunut aika paljon riskejä nimenomaan sitä kautta, että ollaan tultu aika riippuvaisiksi Kiinasta monilla aloilla. Ja nyt sitten kun maailmanpolitiikassa puhaltavat uudet tuulet, ja idän ja lännen väliset suhteet näyttävät menevän uuteen uskoon, niin on paljon puhuttu siitä, että nyt sitten pitäisi niin EU:n kuin länsimaiden yleisesti, kun sitten Suomenkin, niin vähentää näitä Kiinaan liittyviä taloudellisia asioita. Onko tällä mahdollisesti vaikutusta sitten, tai onko ollut tähän mennessä tai mahdollisesti tulevaisuudessa, vaikutusta Etelä-Korean merkitykseen Suomen ja EU:n esimerkiksi investointien kohteena?

[EKM] Joo, Kiinan riskien vähentämisestä siis puhutaan todella paljon ja se on todellinen asia. Se on sekä poliittisella tasolla, niin kuin huoltovarmuuden kannalta. Tämähän nousi esiin siis korona-aikaan ja sitten sen jälkeenkin. Siinä on sekä yritysten näkökulmasta, että sitten tietysti valtioiden näkökulmasta isoja kysymyksiä. Yritysten kohdalla se on tietenkin sitä, että on pyritty nyt sitten todella vähentämään sitä riskiä sillä, että hankintaketjuja siirrettäisiin lähemmäksi

omaa kotimaata. On aloja, joissa ollaan todella riippuvaisia oltu nimenomaan siitä Kiinasta. Yksi aika kriittinen on esimerkiksi lääketeollisuus. Ja sittemmin on tosiaan osittain näitä hankintaketjuja siirretty, haettu uusia lähteitä tuotannolle ja sitten tuotteiden tuonnille muualta Aasiasta. Yksi maa, joka nousee välillä tässä esiin, on Indonesia, mutta on sitten myös Vietnam ja muita Kaakkois-Aasian maita tässä ollut esillä. Etelä-Korean kohdalla se tilanne on ehkä vähän toinen, koska Etelä-Koreahan on kehittynyt ja kallis maa. Sieltä ei ole ihan niin helppoa sitten ehkä hankkia kaikenlaisia raaka-aineita tai välituotteita tai lopputuotteita, mitä on perinteisesti Kiinasta hankittu tai minkä tuotantoa Kiinassa on ollut ulkomaisilla yrityksillä.

Toinen asia, mikä tähän vaikuttaa on, että Etelä-Koreahan ei ole helppo maa ulkomaalaisille yrityksille. Sinne ei ole helppo investoida ja siellä ei ole kovin helppo toimia. Toki EU-alueen yritykset ovat sinänsä aika suuria sijoittajia, suuria investoijia Etelä-Koreassa. Mutta se tilanne, että jos halutaan ikään kuin Kiinasta siirtää jotain toimintaa tai tuotantoa tai niitä hankintaketjuja jonnekin, niin Etelä-Korea ei välttämättä ole ihan ensimmäinen vaihtoehto siinä.

[AJP] Okei. Tämä on mielenkiintoista, kun mainitsit tästä, että Etelä-Korea on aika vaikea paikka eurooppalaisille yrityksille toimia. Kuitenkin tässä on saatu tehtyä tämä vapaakauppasopimus, joka on helpottanut tätä kaupankäyntiä merkittäväällä tavalla, mutta sitten ilmeisesti kuitenkin Etelä-Koreassa on jotain, mikä tekee toiminnasta hankalaa. Onko siellä jotain tiettyjä syitä, että miksi se toimintaympäristö on hankala, onko jotain yrityskulttuuriin tai muuhun tällaiseen liittyvää, vai mikä siinä on taustalla?

[EKM] Joo, Etelä-Koreassa, siis tämä on se, mitä ulkomaiset yritykset tai vaikka eurooppalaiset yritykset siellä Etelä-Koreassa toimivat yritykset kertovat on, että Etelä-Koreassa on voimakkaasti sellainen perinteinen paikallinen yrityskulttuuri. Se koko talouselämä on sellainen, että se on voimakkaasti verkostoitunut paikallisesti. Niihin on ulkomaalaisten yritysten aika vaikea päästä, eli ihan ensimmäisenä täytyy löytää paikallinen kumppani, yhteistyökumppani, ja sitä kautta sitten pyrkiä pääsemään niihin paikallisiin korealaisiin yritysverkostoihin. Siinä mielessä Koreaan on ollut vaikea mennä verrattuna mitä oli esimerkiksi Kiinaan vielä 15 vuotta sitten, kun oli Kiinalla niin sanotut avoimen oven politiikat, ja Kiina suorastaan houkutteli ulkomaisia yrityksiä ja ulkomaisia investointeja, ja tavallaan se Kiinaan sijoittuminen oli melko helppoa. Siellä toimiminen ei välttämättä ollut hirveän helppoa sitten loppukädessä. Mutta Korean kohdalla tosiaan se, mikä nousee esiin yritysten kertomana, on nämä paikalliset yritysverkostot.

[AJP] Okei, eli kuitenkin vaikka vapaakauppasopimus on solmittu ja helpottanut kauppaa monella tavalla, niin sitten muilla osa-alueilla kuitenkin haasteita riittää siinä, kun sitä kauppaa ja yhteistyötä pyritään kehittämään. Miltä sitten, jos mietitään nyt kaiken tämän puhutun pohjalta, niin miltä näyttää Euroopan unionin tai Suomen ja Etelä-Korean kauppasuhteen tulevaisuus. Onko jotain tiettyä näköpiirissä tai odotettavissa nyt lähitulevaisuudessa?

[EKM] Kyllä se näyttää positiiviselta. Eli mitä nyt nähdystä voisi päätellä, niin todennäköisesti juuri kuluttajatuotteiden kauppa tulee edelleen kasvamaan. Voisi olla näköpiirissä, että myöskin Suomesta vienti voisi painottua pikkuhiljaa enemmän kuluttajatuotteisiin. Todennäköisesti siellä edelleen pysyy voimakkaasti tämä teollisuustuotteiden vienti, mutta tämä ruokavienti on yksi, mikä saattaisi kasvaa. Sitten taas toisinpäin, että mitä Koreasta tuodaan EU-alueelle ja myös Suomeen, vaikuttaa, että juuri tämä ajoneuvojen tuonti on edelleen korkealla tasolla. Ei ole näköpiirissä, että se olisi jotenkin laskemassa. Ja sitten ne

kaikki perinteiset teollisuusyritysten keskinäiset kauppasuhteet EU-maiden ja Korean välillä todennäköisesti tulee jatkumaan, eli nimenomaan se teollisuustuotteiden business-to-business -kauppa.

[AJP] Okei, eli kokonaisuutena, jos vedetään yhteen, että miltä näyttää Suomen ja Etelä-Korean välinen kaupallinen suhde ja miten se on tähän asti toiminut, niin tuntuu, että varsin positiivista on ollut kanssakäyminen tähän asti. Ja myös tuntuu, että tulevaisuuden näkymät, niin sielläkin näyttää aika valoisilta. Ainakaan mitään suurempia kupruja ei tunnu olleen, eikä myöskään vaikuta siltä, että olisi nyt ihan heti myöskään edessä.

[EKM] Kyllä, juuri näin.

[AJP] Se kuulostaa hyvältä ja positiiviselta. Ja siihen onkin sitten hyvä päättää meidän tämänkertainen Aasiantuntijat-podcastin jakso. Kiitos oikein paljon Erja Kettunen-Matilainen, että pääsit meille vieraaksi.

[EKM] Kiitos paljon.

[AJP] Kuuntelit Aasiantuntijat-podcastia, jonka tuottaa Turun yliopiston Itä-Aasian tutkimus- ja koulutuskeskus. Kiitos ja kuulemiin ensi kertaan.